

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - decembar/prosinac 2016. godine**

Sarajevo, februar/veljača 2017. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada</i>	5
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	8
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječno stanje računa obaveznih rezervi</i>	10
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	11
3.5. <i>Depoziti</i>	12
3.6. <i>Kredit</i>	13
3.7. <i>Berze</i>	13
4. Vanjski sektor.....	15
4.1. <i>Vanjskotrgovinska robna razmjena</i>	15
5. Strane direktne investicije.....	17

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Ekonomsku aktivnost u četvrtom kvartalu 2016. godine je obilježilo značajno intenziviranje vanjske trgovine roba praćeno blagim povećanjem deficita. Tako je vrijednost robnog izvoza u četvrtom tromjesečju bila za 11,3% veća u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz na godišnjem nivou nominalno porastao za značajnih 7%. Ovo je znatno iznad stopa iz prva tri tromjesečja kada je robni izvoz rasto svega 2,6% dok je robni uvoz nominalno stagnirao.

S druge strane, prerađivačka industrija je u četvrtom tromjesečju bila približno na nivou prethodne godine i nije pratila snažan rast robnog izvoza. Ovo je pomalo iznenađujuće obzirom da prerađivačka industrija proizvodi glavninu izvoznih dobara, a moglo bi se djelomično objasniti eventualnim snažnim izvozom zaliha proizvedenih u prethodnom periodu. Ipak, ovo je teško verifikovati obzirom da ne postoje zvanični statistički podatci o kvartalnom kretanju zaliha. Pored vanjske trgovine, određeno poboljšanje u četvrtom kvartalu je takođe ostvareno kroz intenziviranje rasta domaće tražnje. Naime, rast uvoza kapitalnih dobara od 4,2% u četvrtom tromjesečju je bio znatno iznad stope na kraju godine od svega 2,6%. Ovo bi, uz blagi porast građevinskih radova iz trećeg tromjesečja (nakon šest negativnih kvartala), moglo ukazivati na zaustavljanje negativnog trenda investicija.

Pored toga, značajan godišnji rast uvoza dobara široke potrošnje od približno 6% u četvrtom tromjesečju ukazuje na moguće jačanje finalne potrošnje. Na povećanje potrošnje u 2016. godini dodatno ukazuje jedanaestomjesečni rast PDV prihoda od 3,2% kojima se upravo oporezuje finalna potrošnja. Ipak, bez obzira na određena poboljšanja u četvrtom tromjesečju, može se konstatovati da je ekonomski rast BiH u 2016. godini bio skoro upola niži od stope od 3% iz prethodne godine. Naime, teško je bilo nadoknaditi skroman rast zabilježen u prvom polugodištu sa godišnjim stopama od 1,8% u prvom, te 1,2% u drugom tromjesečju. Iako je u trećem tromjesečju napravljen određeni napredak sa godišnjom stopom od 2,4%, ovo još uvijek znatno niže u odnosu na prethodnu godinu.

Značajan dio uzroka usporavanja u 2016. godini bi mogao biti u odsustvu snažnog uticaja zaliha iz prethodne godine čije (teško objašnjivim) gomilanje je bilo odgovorno za približno trećinu ukupnog ekonomskog rasta.

1. Realni sektor

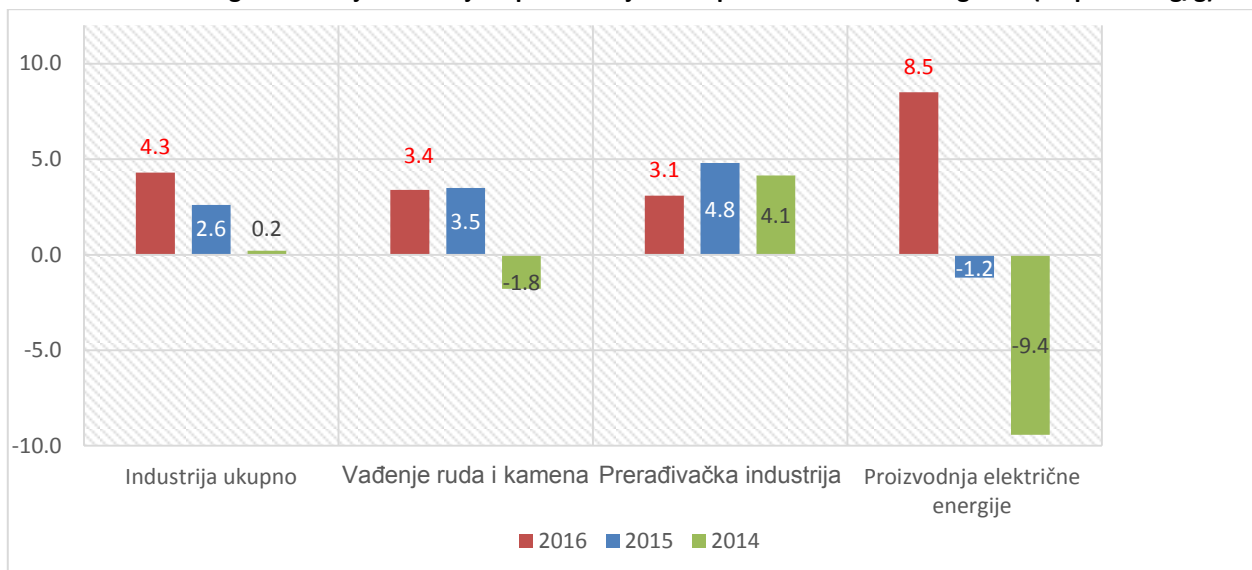
1.1. Industrijska proizvodnja

Tokom 2016. godine u Bosni i Hercegovini je registriran rast industrijske proizvodnje od 4,3% u odnosu na prethodnu godinu.¹ Ovaj rast obima proizvodnje bio je praćen i povećanjem broja zaposlenih u okviru industrije. Stope rasta industrijske proizvodnje po kvartalima su iznosile: K1: 4,5%, K2:4,7%,K3:2,1% i K4:5,7%. Posmatrano po sektorima na osnovu raspoloživih podataka BHAS-a za 2016. godinu može se konstatovati da su svi sektori pozitivno doprinosili u ostvarenom povećanju industrijske proizvodnje u BiH. Međutim, potrebno je također istaći da je rast industrijske proizvodnje u prvom polugodištu bio nošen povećanjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji, dok je u drugom dijelu godine kada je došlo do blagog slabljenja iste, energetski sektor nadomjestio nastale gubitke.

Posmatrano na nivou godine ipak je najznačajniji doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u BiH ostvaren u okviru bh. prerađivačke industrije koja je zahvaljujući pozitivnim ekonomskim kretanjima na izvoznim tržištima ostvarila povećanje proizvodnje od 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru prerađivačke industrije najviše stope rasta proizvodnje ostvarene su u okviru proizvodnje hemijskih proizvoda 14,2%, gotovih metalnih proizvoda 12,5%, te u proizvodnji namještaja i prehrambenih proizvoda gdje su povećanja proizvodnje iznosila 8,8% odnosno 7,3% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, imajući u vidu zastupljenost ovih grana u strukturi bh. industrijske proizvodnje u BiH, najznačajnija smanjenja su zabilježena u okviru proizvodnje baznih metala 4,7% (željezo, čelik i aluminijum) te koka i naftnih derivata od 5,7%. Pad proizvodnje u okviru ovih kategorije je uglavnom posljedica cjenovnih kretanja na svjetskom tržištu gdje je došlo do smanjenja cijena i slabljenja tražnje za ovim proizvodima.

S druge strane, nakon nešto slabijih poslovnih rezultata u prvom polugodištu u toku drugog polugodišta došlo je do stabilizacije i poboljšanja proizvodnje u sektorima rudarstava i električne energije. Tako je u 2016. godini u okviru sektora rudarstvo u Bosni i Hercegovini registrirano povećanje proizvodnje od 3,4% u odnosu na prethodnu godinu što je ponajviše posljedica povećanja proizvodnje ugljena i lignita od 9,2% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje proizvodnje uglja pozitivno se odrazilo i na sektor za proizvodnju električne energije gdje je registrirano povećanje proizvodnje od 8,5% usljed povećanja proizvodnje u termoelektranama u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 1: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u BiH po sektorima u 2016. godini (stope rasta g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2016. godine", 26.01.2017.

1.2. Tržište rada

Broj nezaposlenih lica u BiH se nastavio smanjivati što je rezultiralo uvećanjem broja zaposlenih lica. U novembru 2016. godine broj zaposlenih lica je uvećan za 3% g/g i iznosi 738,4² hiljada. Time je stopa registrovane nezaposlenosti u BiH smanjena i iznosi 40,9%. U decembru 2016. godine broj registrovanih nezaposlenih lica je smanjen za 5,1% g/g i iznosi 510 hiljada. Broj zaposlenih lica u novembru 2016. godine uvećan je u skoro svim područjima djelatnosti (poređenje g/g/). Iako je u posmatranom mjesecu najbrža stopa rasta broja zaposlenih u području djelatnosti poslovanja nekretninama (16,3% g/g), najznačajniji doprinos rastu bio je u područjima djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala i prerađivačke industrije sa stopama rasta 5,7% g/g i 3,6% g/g respektivno.

Tabela 1: Osnovni indikatori³ na tržištu rada

Period	Broj zaposlenih lica u BiH	Broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Prosječna penzija u BiH (KM)
I 2016.	715.540	539.109	829	358
II 2016.	715.880	536.684	829	361
III 2016.	719.180	530.370	843	360
IV 2016.	724.456	524.061	830	360
V 2016.	725.093	518.857	838	359
VI 2016.	730.811	518.034	837	359
VII 2016.	731.364	520.065	832	359
VIII 2016.	729.914	520.565	843	358
IX 2016.	735.917	514.935	837	359
X 2016.	738.604	512.496	837	359
XI 2016.	738.377	511.096	847	358
XII 2016.	-	510.022	-	358
Stope rasta g/g				
I 2016.	1,5%	-2,2%	0,2%	0,2%
II 2016.	1,6%	-2,4%	1,1%	-0,1%
III 2016.	1,9%	-3,0%	1,2%	-0,1%
IV 2016.	1,9%	-3,4%	-0,4%	0,1%
V 2016.	1,6%	-3,4%	1,0%	0,2%
VI 2016.	1,9%	-4,0%	0,4%	0,2%
VII 2016.	2,0%	-4,2%	-0,6%	0,2%
VIII 2016.	2,0%	-3,8%	2,1%	0,3%
IX 2016.	2,4%	-4,6%	1,1%	0,3%
X 2016.	2,9%	-4,5%	1,4%	0,4%
XI 2016.	3,0%	-4,8%	2,5%	0,4%
XII 2016.	-	-5,1%	-	0,4%

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

Prosječna neto plata u BiH se postepeno uvećava i u novembru 2016. godine iznosila je 847 KM uz nominalni rast od 2,5% g/g. Najveća stopa rasta neto plate registrovana je u područjima djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (7,7% g/g), prerađivačke industrije (5,7% g/g) i stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (5,4% g/g). Prosječna penzija u BiH u decembru 2016. godine nije se značajno uvećavala u odnosu na isti mjesec

² Privremeni podatak, izvor: BHAS. Podatak za decembar 2016. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

³ U periodu izrade Informacije podaci o broju zaposlenih lica i prosječnoj neto plati za decembar nisu bili dostupni. Na osnovi polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembra 2016. godine, početkom januara 2017. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenima u pravnim osobama, dobivenih mjesečnom istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci od marta 2016. do septembra 2016. konačni, a za ostale mjesece 2016. Privremeni. Izvor: BHAS.

prethodne godine (0,4% g/g) i iznosi 358⁴ KM. Istovremeno, ukupan broj penzionera u BiH je uvećan za 1,9% g/g i iznosi 666,9 hiljada. Najniže/minimalne penzije u oba entiteta ostale su nepromijenjene.⁵

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

U toku 2016. godine je ukupno prikupljenih bruto prihoda u iznosu od 6,6 milijardi KM. Uz rast bruto prihoda od 4,5%, ali i skroman rast povrata sa JR UIO, neto prihodi su ostvarili rast od 5,2% g/g čime su dostigli iznos od oko 5,5 milijardi KM. U toku decembra mjeseca je prikupljeno 479 miliona KM neto prihoda. Zadnji mjesec u godini, decembar, je imao i najsnažniji mjesečni rast kako pojedinih kategorija prikupljenih prihoda, tako i sredstava raspoređenih budžetima. Najvažniji pokretači rasta prikupljenih neto prihoda u 2016. godini su prihodi od PDV-a (3,4 p.p. rasta), prihodi od akciza (0,8 p.p.) i putarina (0,7 p.p.).

Tokom posmatrane godine, ukupno neto prihoda po osnovu PDV-a je prikupljeno oko 3,4 milijarde KM, što je za 5,5% više nego tokom prethodne godine. Prihoda od akciza u navedenom periodu je prikupljeno oko 1,4 milijarde KM, što je 2,9% više u poređenju sa 2015. godinom.

Ukupno alocirana sredstva različitim nivoima vlasti tokom 2016. godine veća su za 4,9%. Sredstva za servisiranje obaveza vanjskog duga su povećana za 24,6%, a preostala sredstva namjenjena za budžetsku potrošnju krajnjih korisnika 2,5%.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2016 strukt ura	2015 jan-dec	2016 jan-dec	2016 K1	2016 K2	2016 K3	2016 K4	2016 okt	2016 nov	2016 dec
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	1,8	4,5	3,3	2,9	3,1	8,4	6,0	9,7	9,7
Povrati	16,7	-6,5	1,1	-4,0	-0,6	1,0	7,6	8,4	16,6	-0,2
Neto prihodi - prikupljeno	83,3	3,7	5,2	5,0	3,6	3,6	8,6	5,5	8,3	12,3
PDV	51,7	1,5	5,5	6,2	4,8	2,9	8,1	3,1	5,7	16,3
Carine	3,7	1,9	3,5	-3,9	0,3	4,4	12,5	14,5	11,9	11,2
Akcize	21,8	7,7	2,9	5,2	-2,6	3,6	5,7	7,4	10,7	-1,9
Putarine	5,4	8,7	12,2	10,7	8,3	14,6	14,6	14,6	13,5	15,5
Ostali prihodi	0,3	4,2	2,0	3,4	3,8	-7,9	8,7	-6,9	7,1	27,2
Neusklađeni prihodi	0,3	170,0	33,6	-156,3	...	-99,1	...	28,7	0,0	...
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	1,9	4,3	3,0	2,7	3,2	8,1	3,1	12,6	8,9
Minimalne rezerve	16,9	-6,4	1,3	-3,8	-0,7	0,8	8,6	13,6	17,3	-2,2
Budžeti	83,1	3,9	4,9	4,6	3,4	3,6	8,0	1,3	11,6	11,7
Servisiranje vanjskog duga	10,8	-17,6	24,6	-5,1	23,0	69,2	25,3	-14,8	30,0	44,3
FBiH	7,0	-17,8	24,0	-5,2	19,5	78,7	23,7	-13,0	25,0	43,8
RS	3,8	-17,8	26,2	-5,7	30,8	59,1	28,6	-17,8	45,7	45,3
BD	0,0	91,3	-10,5	855,7	-0,6	-54,9	-0,7	-8,3	0,0	-5,4
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	72,2	7,4	2,5	5,7	0,4	-0,7	5,2	3,0	8,4	4,5
Institucije BiH	11,3	0,0	0,0	2,4	-0,8	-0,8	-0,8	-5,3	4,0	-0,8
FBiH	38,7	9,3	2,4	4,7	-0,6	-1,1	7,4	4,1	9,8	9,0
RS	19,7	8,8	3,7	10,3	2,7	-0,5	4,0	5,3	7,9	-2,4
BD	2,5	3,7	6,0	3,6	4,2	6,1	9,6	2,2	13,5	14,0

Izvor: UIO BiH

⁴ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁵ Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

U 2016. godini, entitetske poreske uprave su po osnovu prihoda od poreza, doprinosa i drugih prihoda prikupile oko 6,6 milijardi KM, što je za 5,6% više nego prethodne godine. Kategorija socijalni doprinosi, koja ima i najznačajnije učešće u navedenim prihodima je ostvarila povećanje od 3,3% g/g. (0,9% g/g). Direktni porezi su porasli za 13,0% i to najviše zahvaljujući rastu prihoda od poreza na dobit, iako su i ostale kategorije direktnih poreza imale pozitivne stope rasta. Porez na dobit u oba entiteta bilježi značajan rast, i to zahvaljujući rastu prihoda od poreza na dobit banaka i drugih finansijskih institucija kao i prihoda na dobit preduzeća. Sa druge strane, na rast prihoda od direktnih poreza značajan doprinos su dali i zaostale uplate poreza kao i obaveze utvrđene u inspekcijskoj kontroli pravnih lica, u FBiH.

Posmatrano po entitetima, prihodi prikupljeni u poreskim upravama bilježe povećanje. U PU FBiH prihodi su rasli znatno većom stopom (7,9% g/g) od prihoda u PU RS, čija stopa rasta je iznosila skromnih 1,3% g/g. U nadležnosti poreske uprave FBiH, sve kategorije i potkategorije prihoda bilježe pozitivne stope rasta, dok je u PU RS slika drugačija. Najznačajnija kategorija prihoda - doprinosi bilježi smanjenje od 0,8% g/g, usljed smanjenja prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje (3,0% g/g). Direktni porezi, da nije bilo rasta prihoda od poreza na dobit (25,1% g/g), zbog smanjenja najveće grupe direktnih poreza (porez na dohodak) bi takođe bili smanjeni.

U decembru mjesecu u RS je ukinut i posebni doprinos za solidarnost koji su plaćali radnici. Ukidanje navedenog doprinosa je obaveza proistakla iz pisma namjere upućenom MMF-u⁶.

Pregled prihoda za jedanaest mjeseci 2016. godine dat je u tabeli ispod, kao i stope rasta istih.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-nov			RS jan-dec			BiH jan-nov		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2015	2016		2015	2016		2015	2016	
Direktni porezi	668,2	783,4	17,2	409,3	434,3	6,1	1.077,5	1.217,7	13,0
Porez na dohodak	337,4	371,8	10,2	224,1	216,1	-3,6	561,5	587,9	4,7
Porez na dobit	187,7	246,5	31,4	145,1	181,4	25,1	332,7	428,0	28,6
Porezi građana	141,7	163,6	15,4	40,1	36,7	-8,5	181,8	200,3	10,1
Ostali porezi	1,4	1,5	7,1	0,0	0,0	-	1,4	1,5	7,1
Ostale takse, kazne i naknade	590,5	648,7	9,9	336,6	350,6	4,2	927,1	999,3	7,8
Doprinosi	2.843,4	2.993,5	5,3	1.387,1	1.375,5	-0,8	4.230,5	4.369,0	3,3
PIO	1.570,2	1.647,8	4,9	753,4	757,2	0,5	2.323,6	2.405,0	3,5
Zdravstvo	1.143,2	1.208,6	5,7	534,9	518,8	-3,0	1.678,1	1.727,4	2,9
Nezaposleni	129,9	137,1	5,5	38,3	38,4	0,2	168,2	175,4	4,3
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	56,4	56,9	0,7	56,4	56,9	0,7
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	4,1	4,3	5,0	4,1	4,3	5,0
UKUPNO	4.102,0	4.425,6	7,9	2.133,1	2.160,4	1,3	6.235,1	6.586,0	5,6

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

⁶ Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnom doprinosu za solidarnost predložen je po hitnom postupku za razmatranje na posebnoj sjednici entitetskog parlamenta, 22.decembra, kada je usvojen i stupio je na snagu od 2017. godine.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kao i prethodnih mjeseci u BiH u decembru 2016. godine registrovana je deflacija od 0,2% g/g. Primjećuje se da je nivo deflacije znatno niži u odnosu na prehodne mjeseci 2016. godine. Prosječna deflacija za 2016. godinu iznosi -1,1% g/g. U decembru 2016. godine cijene su bile niže u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića (-0,6% g/g), odjeće i obuće (-9,6% g/g), namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće (-0,9% g/g), komunikacija (-1% g/g) i ostalih dobara i usluga (-0,5% g/g) u poređenju sa decembrom prethodne godine.

Na svjetskom tržištu energenata cijena sirove nafte u decembru iznosila je 52,6 \$/barelu, što je za 43,9% više u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine.⁷ Istovremeno, cijena prirodnog gasa je smanjena za 11,2% g/g.

Tabela 4: Indeks potrošačkih cijena u BiH – odabrani odjelci (poređenje sa istim periodom prethodne godine)

Period	00 Ukupan indeks	01 Hrana i bezalkoholna pića	02 Alkoholna pića i duvan	03 Odjeća i obuća	04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	07 Prevoz
I 2016.	99,2	98,9	109,5	91,5	100,1	94,9
II 2016.	98,7	98,7	109,5	90,9	99,8	93,1
III 2016.	98,2	98,1	109,5	91,2	99,2	91,8
IV 2016.	98,4	98,3	108,5	91,8	99,3	92,5
V 2016.	98,5	98,7	107,9	91,4	100,6	91,7
VI 2016.	98,5	98,9	106,0	89,8	100,9	92,7
VII 2016.	99,0	99,9	106,0	91,4	100,8	93,5
VIII 2016.	98,8	99,1	106,2	90,7	100,3	94,1
IX 2016.	98,9	98,5	106,3	91,8	100,4	96,4
X 2016.	99,3	99,1	106,6	91,5	101,2	97,3
XI 2016.	99,7	99,5	106,6	91,6	100,9	98,7
XII 2016.	99,8	99,4	106,6	90,4	100,7	100,5
I-XII 2016.	98,9	98,9	107,4	91,2	100,3	94,7

Izvor: BHAS

3.2. Monetarni agregati

Na kraju decembra 2016. godine nastavljen je rast ukupne novčane mase (8,3% g/g) koja iznosi 20,2 mlrd. KM. Rastu novčane mase najviše je doprinijelo povećanje prenosivih depozita u domaćoj valuti (4,2 p.p.), ali i gotovine izvan banaka (1,9 p.p.). Jedinu komponentu ukupne novčane mase koja je na kraju posmatranog perioda zabilježila smanjenje (poređenje g/g) su ostali depoziti u stranoj valuti (-1,2% g/g).

⁷ Izvor: MMF baza podataka (sirova nafta - simple average of three spot prices; prirodni gas - Russian Natural Gas border price in Germany).

Tabela 5: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7=2+3	8=4+5+6	9=7+8
01.2016.	3.017,1	5.085,4	3.581,6	1.370,8	5.546,4	8.102,5	10.498,9	18.601,3
02.2016.	3.013,8	5.119,9	3.574,6	1.396,8	5.523,3	8.133,7	10.494,7	18.628,4
03.2016.	3.035,4	5.193,0	3.631,1	1.419,9	5.510,5	8.228,4	10.561,5	18.789,8
04.2016.	3.102,1	5.221,3	3.671,2	1.431,8	5.496,7	8.323,3	10.599,7	18.923,0
05.2016.	3.103,9	5.275,9	3.629,6	1.438,1	5.468,3	8.379,8	10.536,0	18.915,8
06.2016.	3.155,7	5.330,8	3.647,9	1.429,9	5.457,9	8.486,5	10.535,7	19.022,2
07.2016.	3.318,4	5.484,9	3.581,7	1.529,9	5.452,2	8.803,2	10.563,8	19.367,0
08.2016.	3.323,1	5.646,6	3.617,7	1.529,7	5.467,5	8.969,7	10.614,9	19.584,7
09.2016.	3.361,1	5.636,9	3.706,1	1.503,7	5.460,2	8.998,1	10.670,0	19.668,0
10.2016.	3.318,6	5.789,3	3.685,6	1.544,2	5.448,5	9.107,9	10.678,4	19.786,2
11.2016.	3.289,5	5.882,5	3.758,2	1.604,6	5.452,0	9.172,0	10.814,8	19.986,8
12.2016.	3.401,4	5.899,8	3.882,9	1.535,6	5.478,0	9.301,2	10.896,4	20.197,6
Stopa rasta g/g								
01.2016.	7,0%	15,5%	6,2%	3,3%	4,5%	12,1%	4,9%	7,9%
02.2016.	6,3%	15,8%	4,8%	9,2%	3,1%	12,1%	4,5%	7,7%
03.2016.	7,4%	17,4%	6,9%	9,8%	2,4%	13,5%	4,9%	8,5%
04.2016.	7,5%	16,4%	8,0%	6,6%	1,8%	12,9%	4,5%	8,0%
05.2016.	7,3%	14,2%	6,5%	6,3%	0,7%	11,5%	3,4%	6,8%
06.2016.	9,8%	17,0%	5,9%	3,2%	-0,2%	14,2%	2,3%	7,3%
07.2016.	9,7%	18,0%	4,8%	14,1%	-1,3%	14,7%	2,7%	7,8%
08.2016.	9,5%	17,6%	3,9%	13,5%	-1,3%	14,5%	2,4%	7,6%
09.2016.	11,3%	16,2%	5,7%	7,3%	-1,0%	14,3%	2,4%	7,5%
10.2016.	10,4%	16,8%	4,5%	11,0%	-1,8%	14,4%	2,0%	7,4%
11.2016.	10,9%	17,2%	6,8%	13,4%	-1,8%	14,9%	3,1%	8,2%
12.2016.	11,3%	15,1%	9,0%	12,9%	-1,2%	13,7%	4,1%	8,3%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (M0) na kraju decembra iznosio je 8,4 mlrd. KM i zabilježio je rast od 10,2% g/g. Rast rezervnog novca najviše je rezultat povećanja gotovine izvan monetarnih vlasti i depozita banaka kod monetarnih vlasti (tabela ispod). S obzirom na to da rezervni novac raste nešto brže u odnosu na novčanu masu, multiplikacija novca je usporenija u odnosu na prošlu godinu i iznosi 2,41. Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama iznosila je 113,6%.

Tabela 6: Rezervni novac (u mil. KM, na kraju perioda)

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod mon. vlasti	Rezervni novac (M0)
1	2	3	4	5=2+3+4
01.2016.	3.449,1	4.116,9	44,3	7.610,3
02.2016.	3.484,3	3.987,6	49,4	7.521,4
03.2016.	3.503,2	3.942,2	50,4	7.495,8
04.2016.	3.543,6	4.002,9	60,0	7.606,5
05.2016.	3.597,1	3.922,6	6,0	7.525,7
06.2016.	3.622,2	3.949,4	34,8	7.606,4
07.2016.	3.773,3	3.921,8	27,2	7.722,2
08.2016.	3.907,9	4.032,2	27,8	7.967,8
09.2016.	3.985,4	4.160,1	31,2	8.176,8
10.2016.	4.004,2	4.092,3	43,0	8.139,5
11.2016.	3.980,2	4.245,3	48,3	8.273,8
12.2016.	4.066,8	4.269,1	52,0	8.387,9
Stopa rasta g/g				
01.2016.	7,8%	13,3%	322,1%	11,2%
02.2016.	8,3%	10,8%	160,5%	10,0%
03.2016.	8,5%	10,3%	559,5%	10,1%
04.2016.	8,3%	8,3%	1379,2%	9,1%
05.2016.	9,8%	3,4%	77,5%	6,4%
06.2016.	9,4%	8,4%	734,3%	9,3%
07.2016.	9,2%	4,8%	72,3%	7,1%
08.2016.	11,7%	3,0%	68,3%	7,2%
09.2016.	14,0%	11,3%	8,8%	12,6%
10.2016.	16,1%	2,3%	20,9%	8,8%
11.2016.	15,9%	2,8%	18,2%	8,8%
12.2016.	16,2%	5,1%	0,4%	10,2%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječno stanje računa obaveznih rezervi

Prosječno stanje računa obaveznih rezervi kod CBBiH na kraju 2016. godine povećano je za 3% u odnosu na 2015. godinu i iznosi 4,2 mlrd. KM. Veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi odnosi na višak iznad obavezne rezerve (2,2 mlrd. KM), a na prosječne obavezne rezerve odnosilo se 2 mlrd. KM.⁸ Istovremeno, osnovica za obračun obavezne rezerve je uvećana za 15,8% g/g. Prosječna stopa obavezne rezerve iznosila je 10%, a implicitna⁹ stopa obavezne rezerve iznosila je 20,9%.

⁸ Nakon stupanja na snagu Odluke Upravnog vijeća CBBiH od 01.07.2016. godine, a odnosi se na visinu stope obavezne rezerve, udio viška iznad obavezne rezerve se smanjio.

⁹ Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obavezne rezerve.

Tabela 7: Stanje računa prosječnih obaveznih rezervi (u mil. KM, na kraju perioda)

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obaveznih rezervi	Stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
1	2	3	4	5=4-3	6=3/2	7=4/2
01.2016.	17.382,7	1.504,3	4.110,7	2.606,4	8,7%	23,6%
02.2016.	17.255,3	1.492,0	4.072,0	2.580,0	8,6%	23,6%
03.2016.	17.205,0	1.489,6	3.985,3	2.495,7	8,7%	23,2%
04.2016.	17.222,8	1.492,6	4.007,4	2.514,7	8,7%	23,3%
05.2016.	17.256,3	1.497,4	3.980,4	2.482,9	8,7%	23,1%
06.2016.	17.335,4	1.505,7	3.975,3	2.469,6	8,7%	22,9%
07.2016.	19.259,8	1.926,0	3.964,5	2.038,5	10,0%	20,6%
08.2016.	19.496,0	1.949,6	4.016,8	2.067,2	10,0%	20,6%
09.2016.	19.732,2	1.973,2	4.082,2	2.109,0	10,0%	20,7%
10.2016.	19.752,7	1.975,3	4.156,4	2.181,2	10,0%	21,0%
11.2016.	19.961,9	1.996,2	4.152,2	2.156,0	10,0%	20,8%
12.2016.	20.070,7	2.007,1	4.188,2	2.181,2	10,0%	20,9%
Stopa rasta g/g						
01.2016.	6,7%	7,6%	11,2%	13,4%	-	-
02.2016.	6,2%	7,3%	14,3%	18,8%	-	-
03.2016.	5,9%	7,2%	10,8%	13,0%	-	-
04.2016.	5,8%	7,0%	11,8%	14,9%	-	-
05.2016.	4,8%	6,0%	6,9%	7,4%	-	-
06.2016.	5,1%	6,3%	7,1%	7,6%	-	-
07.2016.	15,8%	34,6%	6,5%	-11,0%	-	-
08.2016.	16,0%	34,8%	5,3%	-12,7%	-	-
09.2016.	16,6%	35,5%	6,4%	-11,5%	-	-
10.2016.	16,1%	34,7%	6,9%	-9,9%	-	-
11.2016.	15,7%	34,0%	2,8%	-15,4%	-	-
12.2016.	15,8%	33,9%	3,0%	-15,1%	-	-

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

U 2016. godini bruto devizne rezerve su se uvećavale i na kraju godine iznosile su 9,5 mlrd. KM (10,7% g/g). Najznačajniji doprinos rastu bruto deviznih rezervi dali su depoziti kod nerezidentnih banaka (tabela ispod). Suprotno, negativan doprinos rastu bruto deviznih rezervi dale su investicije u vrijednosne papire koje su smanjene za 15,5% g/g. Zbog navedenih kretanja došlo je do smanjenja učešća investicija u vrijednosne papire (sa 84,7% na kraju 2015. godine na 64,6% na kraju 2016. godine), u korist depozita kod nerezidentnih banaka.

Tabela 8: Devizne rezerve (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7
01.2016.	192,2	3,8	100,5	937,4	0,0	7.404,0	8.637,7
02.2016.	211,2	3,9	100,1	656,0	0,0	7.603,2	8.574,5
03.2016.	204,3	3,8	106,1	1.184,0	0,0	7.095,2	8.593,3
04.2016.	213,0	3,8	111,3	1.966,5	0,0	6.411,5	8.706,1
05.2016.	204,7	1,2	123,8	2.271,3	0,0	6.035,2	8.636,3
06.2016.	223,8	3,9	129,1	2.357,5	0,0	6.058,4	8.772,7
07.2016.	228,2	6,6	135,4	2.633,0	0,0	5.938,7	8.941,9
08.2016.	220,0	4,0	151,0	2.834,5	0,0	5.930,3	9.139,8
09.2016.	220,2	2,7	156,7	2.943,2	0,0	6.122,6	9.445,3
10.2016.	219,6	2,7	163,3	2.880,7	0,0	6.079,9	9.346,2
11.2016.	208,2	2,6	171,9	2.856,0	0,0	6.181,6	9.420,3
12.2016.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1
Stopa rasta g/g							
01.2016.	-9,8%	-31,0%	19,9%	-52,8%	-	34,5%	10,8%
02.2016.	4,2%	-57,5%	12,1%	-65,5%	-	34,9%	9,3%
03.2016.	-0,3%	-59,6%	9,2%	-1,5%	-	12,9%	10,2%
04.2016.	5,4%	-58,6%	0,9%	44,0%	-	2,6%	9,7%
05.2016.	0,5%	-81,3%	3,2%	62,6%	-	-4,6%	7,3%
06.2016.	13,2%	-39,1%	109,2%	111,8%	-	-7,3%	10,9%
07.2016.	21,5%	1,2%	90,1%	147,6%	-	-13,7%	8,9%
08.2016.	16,4%	10,9%	80,3%	172,2%	-	-16,3%	8,8%
09.2016.	17,9%	-24,4%	65,8%	368,7%	-	-16,8%	14,1%
10.2016.	12,8%	-58,7%	60,3%	209,0%	-	-16,1%	10,2%
11.2016.	10,3%	-31,5%	60,8%	331,0%	-	-19,4%	9,2%
12.2016.	12,5%	-30,1%	51,6%	196,0%	-	-15,5%	10,7%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

Ukupan iznos depozita na kraju dvanaestog mjeseca je dostigao 17,75 mlrd. KM. Stopa rasta je neznatno smanjena za 0,02 p.p. i iznosi 7,4 % g/g. Stopa rasta depozita stanovništva je takođe neznatno smanjena mijenjala 0,02 p.p. dok je stopa rasta depoziti sektora nefinansijskih preduzeća pala za 2,4 p.p. u odnosu na prošli mjesec.

Učešće depozita stanovništva u ukupnim depozitima je povećano sa 58,7% na 60,1%, dok je nasuprot tome učešće depozita nefinansijskih preduzeća smanjeno sa 23,1% na 22,6%. Učešće depozita opšte vlade je neznatno smanjeno za 0,3 p.p.

Tabela 9: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)¹⁰

Period	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinansijskih preduzeća	Depoziti opšte vlade	Ostali
12.2016.	17.752	10.661	4.008	1.712	1.372
Stopa rasta g/g					
12.2016.	7,4%	7,4%	5,6%	8,8%	5,6%
Učešće u ukupnim depozitima					
12.2016.	100,0%	60,1%	22,6%	9,6%	7,7%

Izvor: CBBiH

3.6. Krediti

Ukupan iznos kredita na kraju dvanaestog mjeseca je dostigao 17,2 mlrd. KM. uz povećanje stope rasta sa 1,8% g/g (u prošlom mjesecu) na 2% g/g.

Kreditni plasirani stanovništvu su ostvarili rast u odnosu na prošli mjesec za 0,5 p.p. kao i stopa rasta kredita nefinansijskim preduzećima za 1,4 p.p. dok se negativna stopa rasta kredita opštoj vladi promijenila sa -8,7% g/g na -17,2 % g/g.

Kreditni stanovništvu su zadržali gotovo isto učešće u ukupnim kreditima (nezatno smanjenje za 0,03 p.p.) dok je učešće kredita nefinansijskim preduzećima poraslo za 0,5 p.p., a kredita opštoj vladi smanjeno za 0,5 p.p.

Tabela 10: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

Period	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinansijskim preduzećima	Kreditni opštoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
12.2016.	17.201	8.076	8.075	963	87
Stopa rasta g/g					
12.2016.	2,0%	3,8%	3,3%	-17,2%	-17,3%
Učešće u ukupnim kreditima					
12.2016.	100,0%	47,0%	46,9%	5,6%	0,5%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze

U mjesecu decembru 2016. godine na Sarajevskoj berzi je ostvaren promet u iznosu od 176,2 mil. KM. Ostvareni promet je manji za 0,9% g/g i ostvaruje 77,2% ukupnog prometa na berzama u BiH. Od ovoga iznosa 99,9 mil. KM se odnosi na promet Obveznica i 54,7 mil. KM na promet Trezorskih zapisa FBiH što čini 87,8% ukupnog prometa na SASE.

Na Banjalučkoj berzi u decembru 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 51,99 miliona KM što čini 22,8% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa 25,94 miliona KM je ostvareno javnom ponudom Obveznica i 13,5 mil. KM Trezorskih zapisa RS, što iznosi 75,8% ostvarenog prometa na BLSE u mjesecu decembru. Promet na BLSE je manji za 18,2% u odnosu na promet u istom mjesecu prošle godine.

¹⁰ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale finansijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

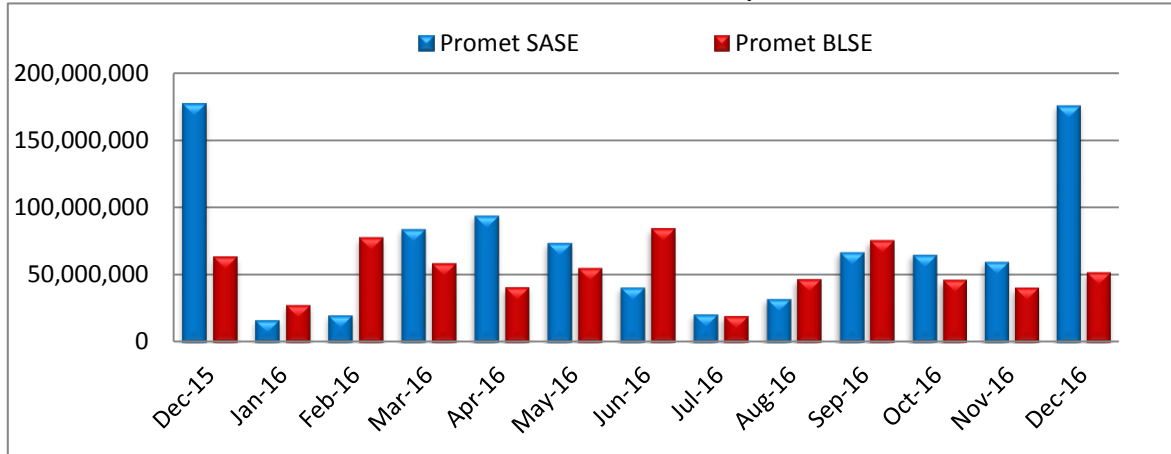
Tabela 11: Promet (u KM) na SASE i BLSE u novembru 2016. godine

Mjesec	SASE	BLSE	UKUPNO
Dec-14	51.238.898	115.960.314	167.199.213
Dec-15	177.815.619	63.602.555	241.418.174
Dec-16	176.214.460	51.998.247	228.212.707

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na obje berze u mjesecu decembru 2016. godine je iznosio 228,2 mil.KM i manji je za 5,5% od prometa ostvarenog u istome periodu prošle godine.

Grafikon 2: Promet na SASE i BLSE uporedno

Izvor:SASE i BLSE

Ukupan promet u 2016. godini na SASE je iznosio 755,2 miliona KM što iznosi 54,7% od ukupnog prometa u BiH. Od toga iznosa 460,34 miliona KM tj. 61% se odnosi na emisiju Obveznica i Trezorskih zapisa FBiH. Ukupan promet na BLSE je iznosio 625,1 milion KM što iznosi 45,3% od ukupnog prometa u BiH. Od ovog iznosa 468,2 miliona KM se odnosi na emisiju Obveznica i Trezorskih zapisa RS što iznosi 74,9% ukupnog prometa na BLSE.

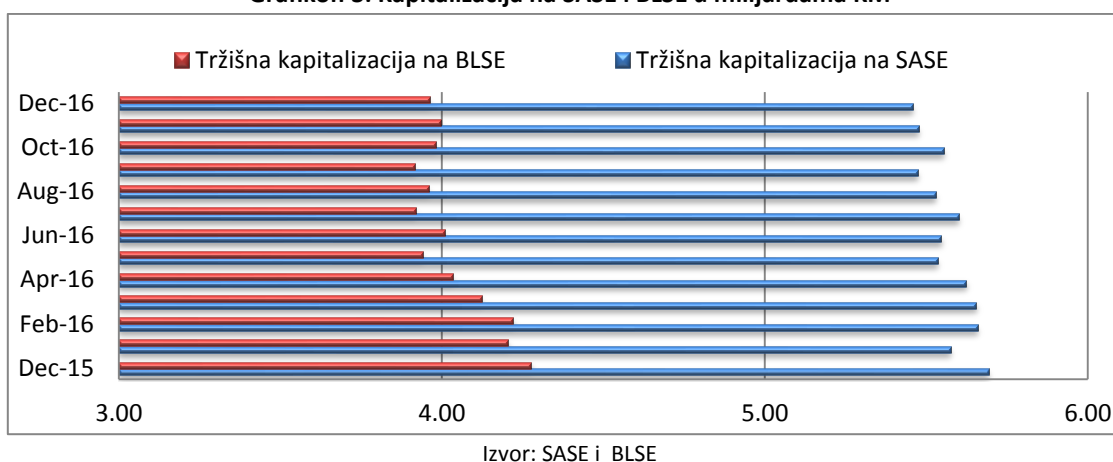
Tabela 12: Promet (u KM) na SASE i BLSE u 2014, 2015. i 2016. godini

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
2014	618.943.523	586.669.579	1.205.613.102
2015	1.219.583.581	560.638.106	1.780.221.687
2016	755.211.751	625.158.649	1.380.370.399

Izvor:SASE i BLSE

Kapitalizacija na Sarajevskoj berzi na kraju mjeseca decembra iznosi 5,46 mlrd. KM što predstavlja pad od 4,1%. g/g i u ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 57,9%. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi u decembru 2016. godine iznosi 3,96 milijarde KM i bilježi pad od 7,3% g/g sa učešćem 42,1% u ukupnoj kapitalizaciji. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u decembru 2016. godine iznosi 9,42 milijardi KM i bilježi pad od 5,5% g/g.

Grafikon 3: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM

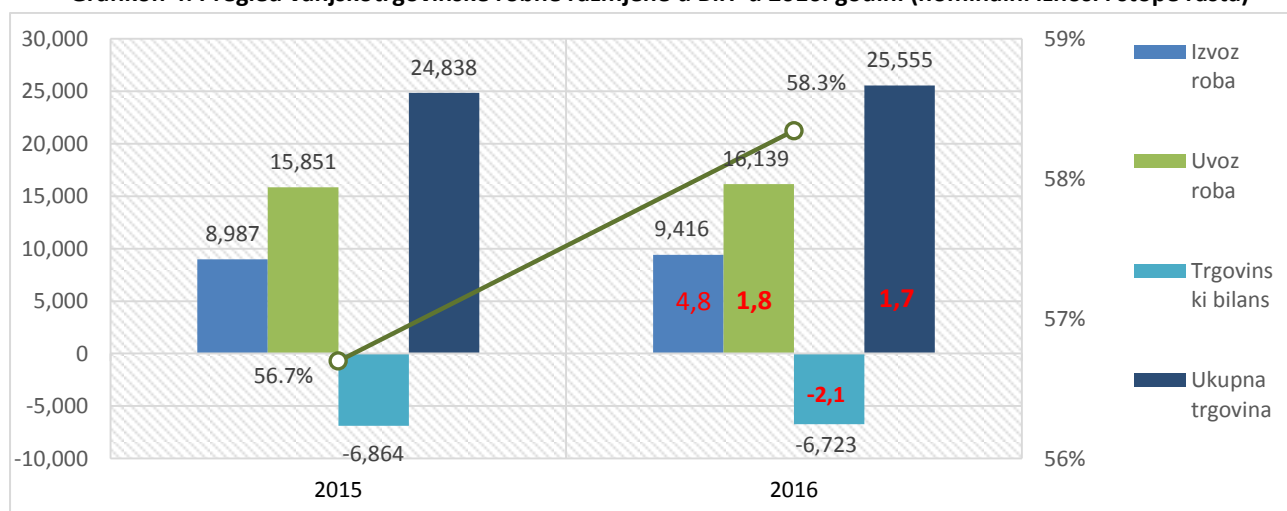

4. Vanjski sektor

4.1. Vanjskotrgovinska robna razmjena

Tokom 2016. godine nastavljen je uzlazni trend u bh. vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni sa svijetom, a glavne karakteristike su mu bile povećanje obima ukupne robne razmjene, izvoza i uvoza roba, te smanjenje vanjskotrgovinskog robnog deficita i bolja pokrivenost uvoza izvozom u odnosu na prošlu godinu. Ključne determinante kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene u 2016. godini bile su jačanje poslovne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (izvozna tražnja), rast domaće tražnje i nizak nivo svjetskih cijena za pojedine bh. izvozne proizvode.

Grafikon 4: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u BiH u 2016. godini (nominalni iznosi i stope rasta)

U toku 2016. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od 9,416 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 4,8% u odnosu na prethodnu godinu¹¹, dok je realni rast bio sigurno viši usljed nižeg nivoa cijena u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po kvartalima stope rasta izvoza roba su iznosile: K1: 0,0%, K2: 5,8%, K3: 1,8% i K4: 11,3% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Rast izvoza omogućen je zahvaljujući povećanju proizvodnje u prerađivačkoj industriji čija kretanja u najvećoj mjeri zavise od izvozne tražnje. Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najznačajnija povećanja i doprinosi ukupnom rastu robnog izvoza su ostvarena u okviru metalnih proizvoda, hemijskih proizvoda od po 16%,

¹¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar-decembar 2016. godine", 20.01.2016. godine.

namještaja 9,6% i prehrambenih proizvoda od oko 8%. S druge strane, najznačajnija smanjenja izvoza su zabilježena u okviru baznih metala od 14% (željezo i čelik 14% i aluminijum 19,1%), sekundarnih sirovina 11,4% i te nafte i naftnih derivata od 6,5%.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, BiH je tokom 2016. godine na tržišta zemalja EU ostvarila izvoz roba u vrijednosti od 6,734 milijardi KM što predstavlja povećanje od 4,4%, dok je izvoz na tržišta zemalja CEFTA-e iznosio 1,394 milijardi KM gdje je registrirana stopa rasta bila identična 4,4% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po zemljama najviše stope rasta izvoza roba zabilježene su prilikom izvoza u Sloveniju 7,8%, Srbiju 6,8%, Hrvatsku 6,5% i Njemačku 4,7% , dok su smanjenja registrirana u okviru izvoza u Italiju 6,9% i Austriju 1,7%.

Uvoz roba u Bosni i Hercegovini u 2016. godini iznosio je 16,139 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 1,8%, dok je realni rast bio vjerovatno nešto viši usljed smanjenja uvoznih cijena. Posmatrano po kvartalima stope rasta uvoza roba su iznosile: K1: -1,3%, K2: 2,8%, K3: -1,6% i K4: 7% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Registrirano povećanje uvoza roba je posljedica višeg nivoa ekonomske aktivnosti odnosno rasta domaće tražnje koja se dobrim dijelom snadbijeva iz vana. Ako se struktura bh. robnog uvoza posmatra na nivou proizvoda vidljivo je povećanje uvoza u okviru većine proizvoda pri čemu su najviše stope rasta zabilježene prilikom uvoza električne opreme 13,4%, motornih vozila 9,4%, odjeće 15,7% i prehrambenih proizvoda oko 5%. S druge strane, najznačajnija smanjenja uvoza roba su registrirana prilikom uvoza energenata kao što su nafta i naftni derivati i kameni uglj gdje je zabilježen pad od oko 20% odnosno 16% u odnosu na prethodnu godinu.

Ako se bh. uvoz roba u 2016. godini posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, BiH je iz zemalja EU uvezla robe u vrijednosti od 9,923 milijardi KM što je više za 2,9% u odnosu na prethodnu godinu, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 2,057 milijardi KM i povećan je za 5,1%. Posmatrano po zemljama, povećanja uvoza roba su registrirana prilikom uvoza iz Italije 7,3%, Srbije 5,1%, Slovenije 4,9% i Njemačke 3,4%, dok su smanjenja zabilježena prilikom uvoza iz Rusije od 22,2% i Austrije 1,7% a uvoz roba iz Kine se zadržao na prošlogodišnjem nivou.

Bh. vanjskotrgovinski robni deficit u 2016. godini iznosio je 6,723 milijardi KM i u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 2,1%. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u BiH u odnosu na prethodnu godinu poboljšana je za 1,6 p.p i iznosila je 58,3%. Ako se pokrivenost uvoza izvozom roba posmatra po trgovinskim blokovima vidljivo je da BiH u 2016. godini ostvarila pokrivenost uvoza izvozom roba sa zemljama EU od 67,9%, dok je pokrivenost u okviru CEFTA-e iznosila 67,7%. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom u 2016. godini prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 13: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robna razmjene u BiH prema HS klasifikaciji u 2016. godini

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	2015	2016	2016/2015 promjena %		2015	2016	2016/2015 promjena %		2015	2016	2016/2015 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
UKUPNO	8987	9416	4,8	4,8	15851	16139	1,8	1,8	-6864	-6723	-2,1	-2,1	58,3%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	189	172	-9,0	-0,2	520	488	-6,2	-0,20	-331	-316	-4,5	-0,22	35,2%
2 PROIZVODI BIJNOG PORIJEKLA	202	264	30,7	0,69	756	765	1,2	0,06	-554	-501	-9,6	-0,77	34,5%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BIJNOG	118	142	20,3	0,27	167	206	23,4	0,25	-49	-64	30,6	0,22	68,9%
4 PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	307	355	15,6	0,53	1446	1489	3,0	0,27	-1139	-1134	-0,4	-0,07	23,8%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	738	747	1,2	0,10	2257	2014	-10,8	-1,53	-1519	-1267	-16,6	-3,67	37,1%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE Ili SRODNIH	705	772	9,5	0,75	1571	1594	1,5	0,15	-866	-822	-5,1	-0,64	48,4%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	284	319	12,3	0,39	1007	1075	6,8	0,43	-723	-756	4,6	0,48	29,7%
8 KOŽA I KRZNO	161	155	-3,7	-0,07	462	465	0,6	0,02	-301	-310	3,0	0,13	33,3%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	669	729	9,0	0,67	206	237	15,0	0,20	463	492	6,3	-0,42	307,6%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	260	241	-7,3	-0,21	387	405	4,7	0,11	-127	-164	29,1	0,54	59,5%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	494	507	2,6	0,14	1023	1103	7,8	0,50	-529	-596	12,7	0,98	46,0%
12 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SUČNI PROIZVODI	639	673	5,3	0,38	335	330	-1,5	-0,03	304	343	12,8	-0,57	203,9%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SUČNIH BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO	53	65	22,6	0,13	313	340	8,6	0,17	-260	-275	5,8	0,22	19,1%
14 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	12	13	8,3	0,01	13	14	7,7	0,01	-1	-1	0,0	0,00	92,9%
15 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	1651	1571	-4,8	-0,89	1536	1574	2,5	0,24	115	-3	-102,6	1,72	99,8%
16 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	1018	1046	2,8	0,31	2198	2243	2,0	0,28	-1180	-1197	1,4	0,25	46,6%
17 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	317	319	0,6	0,02	1070	1160	8,4	0,57	-753	-841	11,7	1,28	27,5%
18 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	20	25	25,0	0,06	350	221	-36,9	-0,81	-330	-196	-40,6	-1,95	11,3%
19 RAZNI PROIZVODI	136	171	25,7	0,39	0	10	2275,3	0,06	136	161	18,7	-0,37	1710,0%
20 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI PREDMETI I	1007	1125	11,7	1,31	0	0	-100,0	0,00	1007	1125	11,7	-1,72	#DIV/0!
21 NERAZVRSTANO	1	1	2,1	0,00	0	0	0,0	0,00	1	1	0	0,00	260,6%
98			0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci za četvrti kvartal 2016. godine.

Ulaganja u trećem kvartalu 2016. godine iznosila su 97,9 mil. KM i manja su za 27,7% g/g¹². Prema podacima objavljenim u platnom bilansu od strane CBBiH ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala, iznose 274,3 mil. KM (neto finansijska pasiva). Ovo predstavlja smanjenje od 45,1% g/g. Od pomenutog iznosa reinvestirane zarade iznose 194,64 mil. KM što predstavlja 71% ukupnih SDI za tri kvartala. Potrebno je napomenuti da ovaj iznos ne sadrži dio koji se odnosi na stavku zadržane zarade koje se zbog računovodstvenih razloga obavljaju samo na kraju godine.

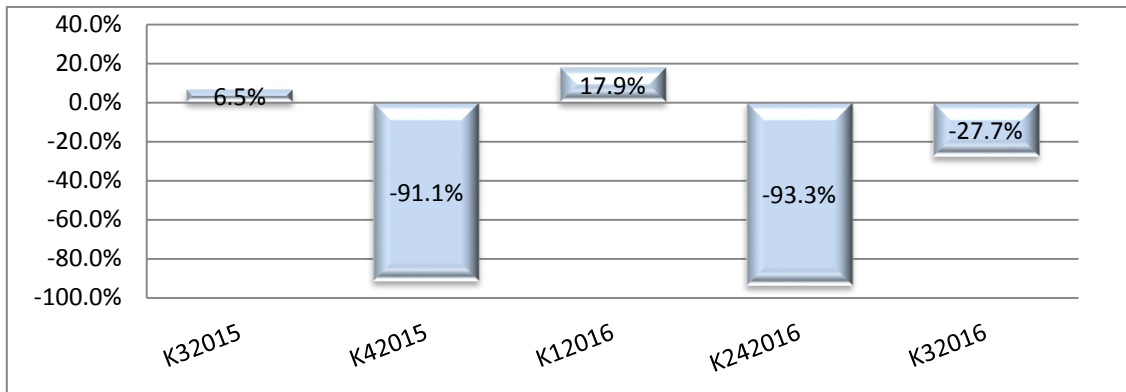
Tabela 14: SDI po kvartalima u 2013., 2014., 2015. i 2016 godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	333,2	182,7	2,1	-50,5	467,6
2014	252,3	202,6	127,2	185,1	767,1
2015	136,7	227,6	135,4	16,5	516,2
2016	161,1	15,2	97,9		

Izvor: CBBiH

¹² Podaci objavljeni u platnom bilansu za tri kvartala 2016. godine.

Grafikon 5: SDI u procentima rasta/pada po kvartalima g/g

Izvor: CBBiH

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je (09.09.2016. godine) Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima dok je u februaru 2016. agencija Moody's Investors Service potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima”.